

Rijksinkoop in beeld

Op 10 mei kwam de inkoopwereld bij elkaar. Onderwerp van gesprek: het Open Inkoopplatform van het Rijk.

Vrijwel alle informatie over de Rijksinkoop is openbaar, maar is deze informatie ook toegankelijk en hoe voeren wij het gesprek hierover met de burgers, bedrijven en belangenorganisaties? De OSF interviewde 23 vertegenwoordigers met als uitkomst dat informatie ontbreekt, de kwaliteit van de beschikbare informatie te wensen overlaat, het lastig is om de informatie te vinden en om hierover het gesprek aan te gaan met het Rijk. Werk aan de winkel dus.

Een panel met de directeur van de Open State Foundation (Serv Wiemers), hoogleraar Publieke Inkoop (Fredo Schotanus), een manager offertes van Canon (Haiko Brinkers), een onderzoeksjournalist (Adriana Homolova), en de Chief Procurement Officer van het Rijk (André Weimar) namen de handschoen op onder leiding van de voorzitter van Nevi (Siep Eilander).

Serv Wiemers heeft vertrouwen in het platform dat met subsidie van de Europese Unie wordt gebouwd. Veel informatie over het hele inkoopproces van het Rijk is openbaar en zal in samenhang worden gepresenteerd. Maar om de informatie compleet en op orde te krijgen is een cultuurverandering nodig. Om te beseffen dat het hier om belastinggeld gaat waar volledige openheid over moet zijn. De nasleep van de toeslagenaffaire is een harde les voor wie niet transparant wil zijn.

Fredo Schotanus ziet dat inkopers het zwaar hebben. Zij worden overvraagd, alles moet kloppen en maatschappelijk verantwoord zijn. Meer inkoopcapaciteit is nodig om aan alle wensen te voldoen. Het zou nu al helpen als inkopers makkelijk informatie krijgen over Best Practices, dat scheelt hun kostbare tijd en energie. Fredo vindt verder dat Nederland achteroploopt bij andere landen als het gaat om transparantie. Een constatering die wordt gedeeld door Serv Wiemers: *"Nederland is een matige middenmoter"*.

Haiko Brinkers heeft samen met zijn collega Wout Groeneveld 14.000 aanbestedingen van 1.500 diensten onderzocht. Hun conclusie: hoe transparanter de opdrachtgever is, hoe beter de inschrijvingen zijn. Daar valt nog veel aan te verbeteren. De contractwaarde is vaak niet bekend, net zomin als de namen van de inschrijvers. Zijn vurig pleidooi is om als inkoper open te staan voor wat je kan leren van leveranciers. Twee weten meer dan een.

Adriana Homolova ziet het als een plicht voor het Rijk dat de prijzen van de winnende aanbiedingen openbaar worden gemaakt. Adriana wil nog een stap verder gaan: maak de inhoud van alle contracten van het Rijk openbaar. Uit haar onderzoek naar COVID-contracten blijkt dat Nederland hier geen openheid van zaken geeft. Tsjechië laat ons zien hoe het wel moet, zij hebben een wet aangenomen met de strekking dat alle overheidsopdrachten openbaar zijn.

André Weimar gaat het platform bouwen. Het Rijk heeft zijn inkoopstelsel gerenoveerd en staat klaar om het goede voorbeeld te geven aan andere overheden. De omvang van de

Rijksinkoop, meer dan 10 miljard per jaar, maakt het mogelijk om inhoud te geven aan het beleid van het kabinet om in te kopen met impact. Prijs en kwaliteit zijn belangrijk, maar duurzaam, sociaal en innovatief inkopen wegen zwaarder. De door het Rijk opgebouwde kennis en expertise is een hefboom voor alle overheidsaanbestedingen.

André pleit wel voor zorgvuldigheid. Als openheid van zaken wordt gegeven, bijvoorbeeld over de prijzen van de winnende aanbiedingen, dan moet wel duidelijk zijn wat hiervan de effecten zijn op de verschillende markten. Ook moet duidelijk zijn wie waar over gaat. De COVID-contracten zijn afgesloten door de zorginstellingen, daar gaat het Rijk niet over.

Siep Eilander is “zich een hoedje geschrokken”. Een werkend open inkoopplatform van het Rijk is geen gemakkelijke taak. Zonder enige verplichting zal dit platform er niet komen. Nevi blijft werken aan verbeteringen met hulp van hoogleraren en onderzoekers als Wout Groeneveld. Wie daarover meer wilt weten, [kijk hier](#)!

Wie geïnteresseerd is in het Open Inkoopplatform van het Rijk, ga dan naar de website van [Open Overheid](#). Daar vind je het projectplan voor het platform en het rapport van de Open State Foundation met de bevindingen van de interviews.

Tot slot, het event is [hier terug te zien](#).